

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานทางการเงินกับรายการคงค้างของกิจการ เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) การวิจัยเชิงประจักษ์ เป็นรูปแบบของการวิจัยที่อ้างอิงกับหลักเหตุผล (Reasoning-based) ทั้งนี้เพื่อทดสอบบริบทของทฤษฎีจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม ส่วนมากนิยมใช้เทคนิคทางสถิติในการทดสอบและวิเคราะห์ข้อมูล รูปแบบการวิจัยเชิงประจักษ์มีอยู่ 2 รูปแบบด้วยกันคือ (1) เหตุผลเชิงอุปนัย (Inductive reasoning) และ (2) เหตุผลเชิงนิรนัย (Deductive reasoning) งานวิจัยนี้เป็นการทดสอบเหตุผลในเชิงนิรนัย เนื่องจากเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่ออธิบายเหตุผลหรือทดสอบทฤษฎีเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบที่มีอยู่แล้ว มิได้เป็นการวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีขึ้นมาใหม่) กรณีศึกษาในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติเชิงพรรณนา ทั้งนี้เพื่อนำเสนอผลการวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างและหรือตัวแปรที่เก็บรวบรวมได้ นำเสนอในมุมมองต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดความเข้าใจภาพรวมของข้อมูลที่เก็บรวบรวม และ (2) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เนื่องจากตัวแปรตามเป็นตัวแปรตามเชิงปริมาณ (Quantitative Dependent Variable) สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ตัวแปรตาม คือ รายการคงค้างของกิจการ ส่วนตัวแปรอิสระจะประกอบด้วย (1) ตัวแปรที่สนใจศึกษาหรือตัวแปรอธิบาย (Explanatory Variables) และ (2) ตัวแปรควบคุม (Control Variables) ในส่วนของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจะใช้ตัวแบบในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนและรายการคงค้างจำนวน 1 ตัวแบบ ในตัวแบบจะประกอบด้วยตัวแปรที่สนใจศึกษาและตัวแปรควบคุม ตัวแปรเหล่านี้ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมตามที่ได้สรุปไว้ในตาราง 2.1 บทที่ 2 สำหรับรายละเอียดของตัวแปรแต่ละชนิดจะกล่าวไว้ในส่วนของตัวแบบและคำอธิบายเกี่ยวกับตัวแปรหัวข้อ 3.2

3.2 คำอธิบายตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามี 2 ประเภท คือ

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือตัวแปรที่สนใจศึกษาหรือตัวแปรอธิบาย (Explanatory variables) เป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่อตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุม (Control variables) เป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่อตัวแปรตามนอกเหนือจากตัวแปรที่สนใจศึกษา

2. ตัวแปรตาม (Dependent variables) เป็นตัวแปรที่ได้รับผลกระทบจากตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ: ตัวแปรอธิบาย (Explanatory Variables)

ตัวแปรอิสระประกอบด้วย

- **อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (DEBT)** Watts & Zimmerman (1986) ซึ่งจะแสดงถึงหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมของธุรกิจ ทั้งนี้เพราะเงินทุนทั้งหมดของธุรกิจจะเข้าไปเพื่อลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมด จึงจะบอกได้ว่าเงินที่ลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมดนั้นมาจากแหล่งของหนี้สินเป็นอัตราส่วนเท่าใด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าได้ใช้เงินทุนจากหนี้สินมากกว่าแหล่งของผู้ถือหุ้น ความเสี่ยงทางการเงินก็จะสูงทำให้โอกาสก่อนหนี้ลดลง ดังนั้นกิจการที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์สูงย่อมมีแนวโน้มที่จะมีการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง

ตัวแปรอิสระ : ตัวแปรควบคุม (Control Variable)

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีตัวแปรอิสระบางตัวที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ดังนั้นเพื่อควบคุมผลกระทบจากปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อรายการคงค้าง ตัวแปรควบคุมจึงประกอบด้วย

- **อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน (CURRENT)** นอกจากโครงสร้างเงินทุนของกิจการ แล้วผู้วิจัยยังให้ความสนใจสภาพคล่องในการดำเนินธุรกิจด้วยว่ามีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างของกิจการหรือไม่ ซึ่งสินทรัพย์หมุนเวียนได้แก่ เงินสด หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด ลูกหนี้และตัวเงินรับ สินค้าคงเหลือและค่าใช้จ่ายล่วงหน้าต่าง ๆ ส่วนหนี้สินหมุนเวียน คือ

หนี้สินที่ถึงกำหนดชำระไม่เกิน 1 ปี ได้แก่ เจ้าหนี้การค้า เงินกู้ธนาคาร ตัวเงินจ่าย และค่าใช้จ่ายค้างจ่าย อัตราส่วนนี้แสดงถึงกิจการมีสินทรัพย์หมุนเวียนซึ่งคาดว่าแปรสภาพเป็นเงินสดได้ทันทีเพื่อสำหรับการใช้หนี้ที่เท่า

- **มูลค่าตลาดของหุ้น (LMV)** เนื่องจากแต่ละบริษัทมีลักษณะที่แตกต่างกันและขนาดของบริษัทมีความเป็นไปได้ที่จะมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรของบริษัท ดังนั้นผู้ทำการวิจัยจึงจำเป็นต้องควบคุมขนาดของแต่ละบริษัทด้วยมูลค่าตลาดของหุ้นและจากการทบทวนวรรณกรรมของ Butler et al. (2004) พบว่า มูลค่าตลาดของหุ้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความผิดปกติของรายการคงค้าง (Abnormal Accruals) ของบริษัท กล่าวคือ บริษัทที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งพิจารณาจากมูลค่าตลาดของหุ้นแล้วพบว่ามูลค่าตลาดของหุ้นสูงมีความเป็นไปได้ที่จะนำความผิดปกติของรายการคงค้างมาใช้ในการจัดการกำไรของบริษัทน้อยกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กซึ่งมีมูลค่าตลาดของหุ้นต่ำ โดยอาจเป็นไปได้ว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีรูปแบบของการบริหารงาน การอนุมัติรายการ การตัดสินใจและการควบคุมภายในดีกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก ดังนั้นจึงส่งผลให้บริษัทที่มีขนาดใหญ่นั้นยากต่อการที่จะตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนนโยบายบัญชี หรือเลือกใช้มาตรฐานการบัญชี หรือบริหารจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กและซึ่งมีรายการค้าและระบบการควบคุมที่น้อยกว่า

- **อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของหุ้น(BVM)** เนื่องจากอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของหุ้น แสดงให้เห็นถึงการที่บริษัทมีมูลค่าของสินทรัพย์ตามบัญชีน้อยกว่าราคาตลาดของหุ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัทอาจมีสินทรัพย์ในรูปอื่น ๆ ที่มีอาจลงบัญชีได้ หรือเรียกว่า Hidden Assets และจากการทบทวนงานวิจัยของ Butler et al. (2004) พบว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของหุ้น มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความผิดปกติของรายการคงค้าง (Abnormal Accruals) ของบริษัท และจากงานวิจัยของ Klien (2002) พบว่า อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของหุ้น มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับค่าสัมบูรณ์ของความผิดปกติของรายการคงค้างของบริษัท

- **กำไรสุทธิ (NI)** เนื่องจากการศึกษาเชิงประจักษ์ในอดีตสนับสนุนแนวคิดที่ว่ากำไรสุทธิของกิจการจะมีผลหรือมีความสัมพันธ์กับการปรับปรุงรายการคงค้าง Teoh, Welch and Wong (1998) กล่าวคือ หากกำไรสุทธิของกิจการลดลง กิจการจะมีแนวโน้มในการปรับปรุงรายการคงค้าง

- **รายการคงค้างปีก่อน (ACCRUALS_{t-1})** จากการศึกษาของ Myung Seok Park and Byung T. Ro (2004) พบว่ารายการคงค้างในปีก่อนน่าจะมีความสัมพันธ์กับการปรับปรุงรายการคงค้างในปีปัจจุบัน เนื่องจากหากในปีก่อนมีการปรับปรุงรายการคงค้างสูงอาจจะส่งผลให้การปรับปรุงรายการคงค้างในปีปัจจุบันมีจำนวนที่สูงขึ้น เพื่อรักษาระดับของผลการดำเนินงานไว้ในระดับเดิม ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกมาเป็นตัวแปรหนึ่งที่สนใจศึกษาในครั้งนี้ เนื่องจากอาจมีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างของกิจการ

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

การคำนวณรายการคงค้างทั้งหมด ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องถึงความแตกต่างของวิธีการคำนวณทั้ง 2 วิธี งานวิจัยนี้จึงใช้การคำนวณรายการคงค้างทั้ง 2 วิธี ได้แก่

1. รายการคงค้างทั้งหมด คำนวณจากแนวคิด Balance sheet approach

$$TA_t = \Delta CA_t - \Delta CASH_t - \Delta CL_t + \Delta DCL_t - DEP_t$$

2. รายการคงค้างทั้งหมด คำนวณจากแนวคิด Cash-flow-based approach

$$TA_t = NI_t - CFO_t$$

โดยที่

ΔCA_t = การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์หมุนเวียน

$\Delta CASH_t$ = การเปลี่ยนแปลงของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

ΔCL_t = การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินหมุนเวียน

ΔDCL_t = การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินระยะยาวที่ครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี

ΔDEP_t = ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

ΔNI_t = กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน

ΔCFO_t = กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

ตาราง 3.1 สรุปรายละเอียดของตัวแปรแต่ละชนิด

ตัวย่อ	ความหมาย	การวัดค่า*	สัญลักษณ์ที่คาดหวัง
ตัวแปรอิสระ : ตัวแปรอธิบาย			
DEBT	อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์	วัดค่าโดยนำหนี้สินรวมหารด้วยสินทรัพย์รวม	+
ตัวแปรอิสระ : ตัวแปรควบคุม			
CURRENT	1) อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน	วัดค่าโดยนำสินทรัพย์หมุนเวียนหารด้วยหนี้สินหมุนเวียน	-
LMV	2) มูลค่าตลาดของหุ้น	วัดค่าโดยใช้ Logarithm ของมูลค่าตลาดของหุ้น	+
BVM	3) อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของหุ้น	วัดค่าโดยใช้มูลค่าตามบัญชีหารด้วยมูลค่าตลาดของหุ้น	-
NI	4) กำไรสุทธิ	วัดค่าโดยนำกำไรหรือขาดทุนสุทธิหารด้วยสินทรัพย์รวม	+
ACCRUALS _{t-1}	5) รายการคงค้างปีก่อน	วัดค่าโดยใช้ Logarithm ของค่าสัมบูรณ์ในรายการคงค้างปีก่อน	+
ตัวแปรตาม			
ACCRUALS	รายการคงค้าง	วัดค่าโดยใช้ Logarithm ของค่าสัมบูรณ์ในรายการคงค้างปีปัจจุบัน	N/A

* ในการวัดค่าของตัวแปรที่ใช้ข้อมูลจากงบการเงินจะมีการปรับปรุงบางรายการในงบการเงินก่อนการเก็บข้อมูล ได้แก่ รายการที่เกิดจากการตีราคาสินทรัพย์ถาวรใหม่ รายการที่เกิดจากการบันทึกด้อยค่าของสินทรัพย์ รายการรับรู้อนุพันธ์ทางการเงินในงบดุล และรายการสินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้รอดัดบัญชี ซึ่งได้อธิบายรายละเอียดไว้ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูล (หัวข้อ 3.5)

3.3 การพัฒนาสมมติฐานการวิจัยและตัวแบบ

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยจึงมีการพัฒนาสมมติฐานและตัวแบบในการวิจัย เพื่อหาคำตอบของปัญหาที่ว่า โครงสร้างเงินทุนของกิจการมีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างหรือไม่อย่างไร ในการค้นหาคำตอบของปัญหาดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาสมมติฐานและใช้ตัวแบบ (Models) การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis) ในการตรวจสอบ

ความสัมพันธ์โครงสร้างเงินทุนและรายการคงค้าง ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาสมมติฐานการวิจัยไว้ 1 สมมติฐาน และตัวแบบในการวิจัยไว้ 1 ตัวแบบ ในตัวแบบประกอบด้วย ตัวแปรที่สนใจศึกษาและตัวแปรควบคุม ลักษณะของสมมติฐานและตัวแบบในการวิจัยสามารถนำเสนอได้ตามลำดับ ดังนี้

สมมติฐานและตัวแบบเกี่ยวกับอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์

จากการศึกษาของ Watts & Zimmerman (1986) อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ ซึ่งจะแสดงความสัมพันธ์ของหนี้สินกับสินทรัพย์ของธุรกิจ ทั้งนี้เพราะเงินทุนทั้งหมดของธุรกิจจะใช้ไปเพื่อลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมด จึงจะบอกได้ว่าเงินที่ลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมดนั้นมาจากแหล่งของหนี้สินเป็นอัตราส่วนเท่าใด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าได้ใช้เงินทุนจากหนี้สินมากกว่าแหล่งของผู้ถือหุ้น ความเสี่ยงทางการเงินก็จะสูงทำให้โอกาสก่อหนี้ลดลง ดังนั้นกิจการที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์สูงย่อมมีแนวโน้มที่จะมีการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง จึงเป็นที่มาของการตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

H1: อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์มีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างของกิจการ

ตัวแบบทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์กับรายการคงค้าง เป็นดังนี้

$$\text{ACCRUALS} = \beta_0 + \beta_1 \text{DEBT} + \beta_2 \text{CURRENT} + \beta_3 \text{LMV} + \beta_4 \text{BVM} + \beta_5 \text{NI} + \beta_6 \text{ACCRUALS}_{t-1} + \varepsilon$$

3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.4.1 ประชากร

ประชากร คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2546-2548 ตามข้อมูลทางการเงินและข้อมูลอื่น ๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ในระบบเผยแพร่ข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SETSMART)

3.4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีแนวโน้มเกิดการจัดการกำไรขึ้นในบริษัท ซึ่งบริษัทดังกล่าวมักเป็นบริษัทที่ถูกสั่งการให้แก้ไขงบการเงินหรือจัดให้มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษ จากงานวิจัยในอดีตของ วรศักดิ์ (2548) ที่ได้ศึกษาถึงประเด็นที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. สั่งให้แก้ไขงบการเงินหรือจัดให้มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษของบริษัทจดทะเบียนในช่วงปี 2546 - 2548 พบว่าบริษัทที่ถูกสั่งให้แก้ไขงบการเงินหรือจัดให้มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษ อันดับหนึ่ง คือ บริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน มีจำนวน 30.8% อันดับสอง คือ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีจำนวน 23.1% อันดับสาม คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีจำนวน 11.5% อันดับสี่ คือ กลุ่มวัสดุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มบริการ และกลุ่มเทคโนโลยี มีจำนวนละ 7.7% ที่เหลือเป็นบริษัทในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค ทรัพยากร และตลาดหลักทรัพย์ใหม่ ซึ่งมีจำนวนละ 3.8% ส่วนบริษัทในกลุ่มการเงินไม่พบว่าถูกสั่งการให้แก้ไขงบการเงินหรือจัดให้มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษแต่อย่างใด อีกทั้งบริษัทเหล่านี้ยังมีมาตรฐานและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการจัดทำและนำเสนองบการเงินที่แตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น

ดังนั้นในการศึกษานี้จึงเป็นการศึกษาข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มวัสดุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มบริการ และกลุ่มเทคโนโลยี ปี พ.ศ. 2546-2548 เพื่อใช้ในการศึกษาและตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยเฉพาะ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยฉบับนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการทบทวนเอกสาร รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสาร บทความทางการบัญชี ตำราวิชาการ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลทางการเงินและข้อมูลอื่น ๆ ที่เก็บรวบรวมไว้อยู่ในระบบเผยแพร่ข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SETSMART)

การปรับข้อมูลในงบการเงินก่อนนำข้อมูลมาวิเคราะห์

เป็นที่สังเกตได้ว่าแต่ละบริษัทนั้นมักกำหนดนโยบายทางการเงินการบัญชีที่แตกต่างกันตามแต่แนวทางการปฏิบัติของมาตรฐานการบัญชีแต่ละฉบับ หรืออาจมีการนำมาตรฐานการบัญชีบางฉบับมาใช้ก่อนเพื่อผลประโยชน์บางอย่าง จึงเป็นไปได้ว่าผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่แตกต่างกันของบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง อาจส่งผลให้ผลการวิจัยที่ได้มีความสับสนหรือไม่ถูกต้องนัก ดังนั้นเพื่อลดผลกระทบดังกล่าวจึงต้องมีการปรับปรุงบางรายการในงบการเงิน เพื่อให้ข้อมูลในงบการเงินของทุกบริษัทเป็นมาตรฐานเดียวกันก่อนที่จะนำข้อมูลมาใช้ ซึ่งมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

- มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 เรื่องที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ กำหนดแนวทางเลือกให้บริษัทสามารถแสดงราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่ตีใหม่ได้ ซึ่งราคาที่ตีใหม่หมายถึงราคายุติธรรม (Fair value) แสดงว่าจำนวนสินทรัพย์ที่เปลี่ยนแปลงไปอาจทำให้เข้าใจเป็นว่าเกิดจากการดำเนินงานที่จริง ๆ แล้วเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์ใหม่ ดังนั้นเพื่อให้ทุกบริษัทเป็นมาตรฐานเดียวกันหมดจึงต้องปรับปรุงรายการที่เกิดจากการตีราคาสินทรัพย์ใหม่ในงบการเงินที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้เสมือนว่าไม่เคยมีการตีราคามาก่อน

- มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์ กล่าวว่า ณ วันสิ้นงวดกิจการต้องประเมินว่าสินทรัพย์ที่มีอยู่เกิดการด้อยค่าขึ้นหรือไม่ หากกิจการพบว่ามีข้อบ่งชี้ที่ทำให้เชื่อได้ว่าสินทรัพย์อาจเกิดการด้อยค่า กิจการต้องประมาณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์นั้นเพื่อนำมาเทียบกับราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ โดยมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนหมายถึง ราคาขายสุทธิหรือมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์นั้นแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า ซึ่งกล่าวได้ว่าการคำนวณหาราคาขายสุทธิและมูลค่าจากการใช้สินทรัพย์ของแต่ละบริษัทนั้นอาจต้องอาศัยการประมาณการ ทำให้ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงต้องปรับปรุงรายการด้อยค่าของสินทรัพย์ในงบการเงินที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้เสมือนว่าไม่เคยมีการบันทึกรายการด้อยค่ามาก่อน

- มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 48 เรื่องการแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน กำหนดให้บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ทางการเงิน หนี้สินทางการเงิน และตราสารทุนแต่ละประเภทไม่ว่าจะมีการรับรู้รายการเหล่านี้ในงบดุลหรือไม่ ซึ่งบริษัทส่วนใหญ่มักเพียงแค่ทำการเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชี แต่ทั้งนี้ก็มีบางบริษัทที่ยินยอมรับรู้รายการเกี่ยวกับอนุพันธ์ทางการเงินให้แสดงอยู่บนงบดุล การเลือกรับรู้หรือไม่รับรู้รายการจึงส่งผลกระทบต่อยอดสินทรัพย์และหนี้สิน ดังนั้นเพื่อให้ทุกบริษัทเป็นมาตรฐานเดียวกันจึงต้องปรับปรุงรายการสินทรัพย์หรือหนี้สินจากอนุพันธ์ทางการเงินในกรณีที่บริษัทบางแห่งมีการรับรู้

รายการเหล่านี้บ่งบอด และปรับปรุงรายการที่เกี่ยวข้องในงบการเงินอื่น ๆ ให้เสมือนว่าบริษัทนั้น ๆ ไม่ได้มีการรับรู้รายการเหล่านี้บ่งบอด

- มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 56 เรื่องการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ ได้กำหนดวันที่ถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 แต่ทั้งนี้ต้องมีบางบริษัทที่นำมาตราฐานฉบับนี้มาใช้ก่อนกำหนด ทำให้เกิดการรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้รอดัดบัญชี ซึ่งส่งผลกระทบต่อสินทรัพย์และหนี้สินในงบดุล อีกทั้งรายการภาษีเงินได้รอดัดบัญชีถือเป็นรายการที่อาจเกิดการใช้กับดุลยพินิจของผู้บริหารได้เช่นกัน เพราะต้องอาศัยการประมาณการขึ้น การที่มีบางบริษัทใช้และยังไม่ใช่มาตรฐานฉบับนี้อาจทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัยเกิดความสับสนได้ ดังนั้นเพื่อลดผลกระทบดังกล่าวและให้ทุกบริษัทเป็นมาตรฐานเดียวกันจึงต้องปรับปรุงรายการสินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้รอดัดบัญชีในงบการเงินที่เกี่ยวข้อง ให้เสมือนว่าบริษัทไม่ได้มีการรับรู้รายการเหล่านี้บ่งบอดการเงิน

3.6 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อนำเสนอผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เทคนิคทางสถิติในการอธิบายและวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษานี้จำแนกตามเทคนิคทางสถิติที่นำมาใช้ อันประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานความสำคัญของเทคนิคทางสถิติแต่ละชนิดสามารถสรุปพอสังเขปได้ดังนี้

- **สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)**

วิเคราะห์ข้อมูลออกมาในรูปของค่าสถิติพื้นฐาน เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกิจการ เพื่อเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวแปรที่เก็บรวบรวมได้ โดยเสนอตามมุมมองต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อเป็นการพรรณนาถึงลักษณะของแต่ละประเภทของธุรกิจ สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลในการศึกษานี้ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

- **สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)**

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอนุมานในงานวิจัยฉบับนี้ประกอบด้วยเทคนิคที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนและรายการคงค้าง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) สาเหตุที่โครงการวิจัยใช้การวิเคราะห์ความ

ถดถอยเชิงพหุ มีการนำเทคนิคนี้มาใช้เพื่อตรวจสอบคำตอบกันอย่างแพร่หลาย อีกทั้งตัวแบบในการทดสอบครั้งนี้มีตัวแปรอิสระหลายตัว และมีตัวตามเป็นตัวแปรเชิงปริมาณและมีตัวแปรอิสระเป็นทั้งตัวแปรเชิงกลุ่มและตัวแปรเชิงปริมาณ จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ทดสอบเพื่อหาคำตอบให้กับงานวิจัยต่อไป สาระสำคัญของเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจะได้อธิบายพอสังเขป ดังนี้

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \dots + \beta_9 X_9 + e_t$$

การตรวจสอบประชากรให้เป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคุณมีดังนี้

- 1) ความคลาดเคลื่อน e เป็นตัวแปรที่มีการแจกแจงแบบปกติ
- 2) ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ นั่นคือ $E(e) = 0$
- 3) ค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่ที่ไม่ทราบค่า $V(e) = \sigma_e^2$
- 4) e_i และ e_j เป็นอิสระต่อกัน ; $i \neq j$ นั่นคือ covariance $(e_i, e_j) = 0$
- 5) ตัวแปรอิสระ X_i และ X_j ต้องเป็นอิสระต่อกัน

เทคนิคที่จะใช้ทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของคุณของตัวแปรแต่ละชนิด พิจารณาจากค่า p-value ของค่าสถิติ t สำหรับตัวแปรต่าง ๆ เทียบกับระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ มีดังต่อไปนี้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรตามที่สูงอยู่กับตัวแปรอิสระที่สนใจศึกษา พร้อมทั้งศึกษาระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวผู้วิจัยมุ่งที่จะตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานทางการเงินและรายการคงค้างของกิจการ โดยใช้ตัวแบบการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ เนื่องจากตัวแปรตามมีลักษณะเป็นตัวแปรตามเชิงปริมาณ (Quantitative Dependent Variable) 1 ตัว และมีตัวแปรอิสระที่เป็นทั้งตัวแปรเชิงปริมาณและตัวแปรเชิงกลุ่ม

ตามที่ได้กล่าวไว้ในเบื้องต้นแล้วว่าการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยที่นิยมมากสำหรับตัวแบบที่มีตัวแปรตามเป็นตัวแปรตามเชิงปริมาณ ทั้งนี้เพื่อคำนวณหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้ก็คือความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนและรายการคงค้าง

สำหรับการศึกษาคั้งนี้นำเทคนิคนี้มาใช้เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม หรือเพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างในทิศทางใด ทั้งนี้พิจารณาจากสัญลักษณ์ของค่าสหสัมพันธ์ที่ได้จากการทดสอบอาจเป็นบวกหรือลบ จะเห็นว่าเทคนิคดังกล่าวสามารถตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยนี้ได้อย่างครบถ้วนสำหรับผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาจะนำเสนอไว้ในบทที่ 4 และ บทที่ 5 เป็นลำดับถัดไป